Nr. 986.

CURRENDA III.

A. D. 1873.

N. 186. pr.

In cathalogo Dignitariorum Curiae romanae enumerantur etiam sic dicti Protonotarii apostolici, et quidem triplicis generis; sunt Protonotarii participantes, ad instar, et titulares. Ex his Protonotarii apostolici ad instar vocitati majora hinc inde, ac fas erat, privilegia sibi arrogarunt ita, ut Episcopi illorum usurpationis pertaesi, querelas ad S. Sedem Apostolicam expedivere, cum prece, quatenus haec arrogantia coërceatur, et his abusibus mederetur.

In sequelam harum interpellationum B. Pater Commissionem Romae instituit ad gravamina haec examinanda. Commissio haec SS. Patrem eo permovit, ut nova constitutio, eaque arctior, ad eliminandas has usurpationes ederetur, quod etiam subsecutum est; quae constitutio pro omnimoda notitia Clero dioecesano in sequentibus communicatur.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

PII

DIVINA PROVIDENTIA

PAPAE IX.

CONSTITUTIO

SUPER PRIVILEGIIS

PROTONOTARIORUM APOSTOLICORUM AD INSTAR NUNCUPATORUM.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Apostolicae Sedis officium, quod licet imparibus meritis, tenuitati Nostrae inscrutabili providentiae Consilio demandatum est, inter multimodas curas, quibus hisce maxime temporibus premimur, hanc etiam Nobis imponit, ut eas concessiones per Romanos Pontifices Praedecessores Nostros factas, quae temporis lapsu vel nimis ampla et prava interpretatione, magnum ecclesiasticae disciplinae detrimentum attulerunt, eas prout exigit necessitas, ad rectum mentis ipsorum Praedecessorum Nostrorum et Nostrae tramitem reducere, studeamus: idque potissimum et ipsa rei gravitas et augusta Ecclesiae liturgia, nec non et varia

Praedecessorum Nostrorum temperamenta, alias ad eumdem finem adhibita, visa sunt Apostolicae decisionis oraculum postulare. Sane, ut patet, Protonotarios Apostolicos *ad instar Participantium* nuncupatos, insignibus privilegiis Romanorum Pontificum benignitate auctos fuisse. Verum, ut est humanae naturae infirmitas, sive ex prava eorumdem privilegiorum interpretatione, sive etiam ex immoderato honorum desiderio, non raro extra Urbem contigisse compertum est, ut plures ex memoratis Protonotariis non sine gravi Episcopalis dignitatis injuria indebitas sibi praerogativas, praesertim in Pontificalibus exercendis usurpare praesumpserint. De hujusmodi abusibus quum frequentissimae expostulationes a non paucis Episcopis ad Nos delatae fuerint et porro deferantur, Nos ad praedictos eliminandos abusus certasque edendas regulas, quibus privilegia declarentur Protonotariis Apostolicis *ad instar*, vere proprieque spectantia, modusque praefiniatur in usu eorumdem privilegiorum omnino servandus, peculiarem nonnullorum Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium sacris tuendis Ritibus praepositorum cum aliquibus Romanae Curiae Praelatis, Congregationem deputandam duximus, cui rem universam discutiendam commisimus. Quae quidem Congregatio, cunctis accurate diligenterque perpensis, in Conventu sub die XVIII. Mensis Aprilis proxime praeteriti habito, negotium sibi demandatum ad exitum perduxit atque haec quae sequuntur decernenda censuit.

I. Protonotarii Apostolici *ad instar Participantium* a Summo Pontifice ad hunc honorem evecti, inter Praelatos Domesticos eo ipso accensentur.

II. Licet illis habitu Praelatitio uti, nimirum: veste talari caudata, fascia et palliolo seu mantolletto violacei coloris cum collari et caligis item violaceis ac birreto, quod tamen omnino **nigrum** esse debet.

III. Hunc habitum Praelatitium cum Rochetto subtus palliolum adhibere poterunt in publicis supplicationibus aliisque sacris functionibus; in reliquis vero Rochettum dimittant; simulque sciant, numquam sibi licere, praeterquam in celebratione Missae Pontificalis Crucem pectoralem et Annulum deferre.

IV. Habitu privato incedentibus, fas erit iisdem Protonotariis, retento usu collaris et caligarum violacei coloris, induere vestem talarem nigram fimbriis globulisque rosaceis ornatam, circumcingere illam ad lumbos parva fascia violacea, pallium item violaceum superimponere ac pileo nigro vittam seu cordulam sericam rubri coloris, auro tamen non intertextam, adjungere.

V. Habitu Praelatitio induti, quoscumque Clericos Presbyteros, Canonicos singillatim sumptos nec non Praelatos superiores Ordinum Regularium, quibus Pontificalium privilegium non competat, praecedunt: minime vero Vicarios Generales vel Capitulares, Canonicos collegialiter unitos et Abbates.

VI. Si in habitu Praelatitio sacris functionibus assistant, non genuflectant sed caput Cruci inclinent, uti fieri solet a Canonicis Ecclesiarum Cathedralium, duplici ductu thurificentur et consideant juxta ordinem nuper indicatum.

VII. Si forte Canonicatu aut Dignitate in aliqua Ecclesia potiantur, habitum ibi gestent sui ordinis proprium, non Praelatitium: excepta tantum veste talari, quae violacea

esse poterit, eoque consideant et incedant loco, qui ipsis ratione beneficii competit. Quod si habitu Praelatitio uti nihilominus velint, sedem occupent ipsis superius assignatam et pro ea vice distributiones quotidianas amittant, quae Sodalibus accrescant.

VIII. Indulto gaudeant privati Oratorii ab Ordinario visitandi atque approbandi, in quo, diebus etiam solemnioribus, in consanguineorum et affinium secum cohabitantium nec non famulorum suorum praesentia, Missam vel per se celebrare, vel per quemcumque Sacerdotem saecularem vel cujusvis Ordinis regularem rite probatum celebrare facere, libere possint et valeant. Privilegio autem Altaris portatilis omnino carere se sciant.

IX. Jus habent assistendi Capellis Pontificiis ibique sedendi post Protonotarios Participantes.

X. Conficere possunt Acta de causis Beatificationis et Canonizationis Servorum Dei, quo tamen privilegio uti nequeant, si eo loci alter sit e Collegio Protonotariorum Participantium.

XI. Rite eliguntur in Conservatores Ordinum Regularium, in Judices Synodales, in Commissarios Apostolicos et Judices a Summo Pontifice adsciscendos pro causis Ecclesiasticis et Beneficiariis. Item apud ipsos Professionem Fidei recte emittunt, qui ex officio ad eamdem adstringuntur. Item coram ipsis pensiones transferri possunt ab iis, qui eo gaudent privilegio.

XII. Meminerint tamen Protonotarii Apostolici *ad instar Participantium*, minime obstantibus privilegiis superius recensitis, ipsos a locorum Ordinariis eorumque jurisdictione minime esse exemptos, sed iisdem Ordinariis juxta communis juris regulas, omnino subjectos, nec proinde sine expresso illorum assensu, numquam posse Pontificalia exercere.

XIII. Impetrata autem Ordinarii venia, qui eam tribuere poterit quoties et pro quibus Solemnitatibus voluerit, etsi Missa solemnis celebranda sit in Ecclesia exempta, obtento insuper assensu Praelati cui haec ipsa Ecclesia subest, non idcirco memorati Protonotarii fas sibi esse putent solemne Sacrum iisdem prorsus ritibus et pompa peragere, qui Episcopali tantum dignitati conveniunt. Plura siquidem sunt, quae illis omnimode, prout sequitur, interdicuntur.

XIV. Itaque ad Ecclesiam, ubi rem divinam sint solemniter celebraturi, privatim accedant. Non Cappam magnam nec Pileum pontificale audeant assumere, ne unum quidem Presbyterum vel Clericum superpelliceo indutum sibi comitem adsciscant: non in templi vestibulo ab Ecclesiae Clero associari se sinant; non denique populum lustrali aqua ibidem aspergere, nec ipsi intra Ecclesiam benedicere manu praesumant.

XV. Item abstineant ab usu septimi candelabri super Altari, sacras vestes non ex eo, sed in sacrario assumant et deponant, non in faldistorio eove minus in throno sedeant; sed una cum Ministris in Scamno cooperto tapeto vel panno coloris officio diei respondentis, non Baculo pastorali, non Canone, non Palmatoria, non Presbytero assistente utantur; manus nonnisi semel post Offertorium ad Altare lavent. Denique nec dicant „Pax vobis“ loco „Dominus vobiscum“ dum pópulum salutant, nec in fine Missae trinam benedictionem impartiantur.

XVI. Quoad ornamenta Pontificalia, hisce tantum uti poterunt, scilicet: Caligis et Sandaliis sericis nec auro nec argento ornatis, sericis item Chirothecis sine opere frygio aureo vel argenteo, Dalmatica, Tunicella, Annulo cum unica gemma, Cruce pectorali sine ullis gemmis cum cordula serica violacei coloris, Mitra simplici ex tela alba cum sericis laciniis rubri coloris, ac pileolo nigri coloris, attamen nonnisi sub Mitra adhibendo.

XVII. Haec ipsa vero Pontificalia ornamenta assumere nequibunt in Missis pro Defunctis in Processionibus et in quibuscumque aliis ecclesiasticis Functionibus, nisi forte Missam solemnem immediate praecedant vel subsequantur, at semper depositis in ejusmodi functionibus a Missa distinctis, Chirothecis cum Dalmatica et Tunicella.

XVIII. In Missis privatis quoad indumenta, caeremonias, ministros, Altaris ornatum, cereorum lucentium numerum a simplici Sacerdote non differant, adeoque nullum prorsus ex ornamentis Pontificalibus pro Missa solemni tantum sibi indultis adhibeant, atque ab omnibus et singulis ritibus in ipsa Missa solemni sibi vetitis penitus abstineant.

XIX. Verum cum Protonotarii *ad instar Participantium* nequeant in Urbe, ob Summi Pontificis praesentiam, Pontificalium privilegium exercere, hinc illis Romae permittitur, ut juxta vigentem ibi usum possint in Missis privatis, dummodo habitu Praelatitio sint induti, sese ad Missam praeparare, eaque absoluta gratiarum actiones persolvere coram Altari in parvo genuflexorio sine strato cum duobus pulvinaribus tantum, altero sub genibus et altero sub brachiis; sacras vestes ex eodem Altari sumere, palmatoria uti, ac Presbyterum superpeliceo indutum adhibere, qui Missalis folia illis evolvat: salvis tamen quoad Patriarchales Basilicas peculiaribus statutis et consuetudinibus ibidem laudabiliter observatis, et cauto semper, ut abstinere omnino debeant ab Annulo et Cruce pectorali, ab usu pileoli, salutatione populi per vebra „*Pax Vobis*“ a trina benedictione in fine Missae et ab aliis quibuscumque ritibus et caeremoniis, nonnisi S. R. E. Cardinalium et Episcoporum propriis.

XX. Recensita hactenus privilegia illa sunt, quibus dumtaxat Protonotarii *ad instar* ab Apostolica Sede donantur. Verum non aliter illa exercere licebit iis, qui hujusmodi honorem rite fuerint consecuti, nisi antea Apostolicas Litteras vel legitimum Diploma suae nominationis in officio Secretarii Collegii Protonotariorum Participantium exibuerint, cujus erit in codicem referre nomen, cognomen, aetatem, patriam et qualitates novi Protonotarii *ad instar*, nec non diem expeditionis praedictarum Litterarum Apostolicarum seu Diplomatis; nisi insuper coram Decano Protonotariorum Participantium vel per se, si Romae versentur, vel etiam per legitimum Procuratorem, si alibi commorentur, Fidei professionem et Fidelitatis juramentum praestiterint, et nisi denique, de sua legitima nominatione, nec non de Fidei professione et Fidelitatis juramento a se ut supra praestitis authenticum documentum nomine totius Collegii Protonotariorum Participantium ab hujus Decano et Secretario subscribendum et Collegii ipsius Sigillo muniendum, Ordinario praesentaverint, una cum notula typis impressa honorum, privilegiorum et praerogativarum Protonotariatui *ad instar* inhaerentium ad formam praesentis Decreti, iisdem prorsus quibus supra subscriptionibus et Sigillo munita.

XXI. Qui secus facere, aliisve praeter memorata, privilegiis et juribus uti praesumpserint, si ab Ordinario semel et bis admoniti non paruerint, eo ipso Protonotariatus honore privatos se sciant.

XXII. Quae supra de usu Pontificalium et de modo Missam privatam celebrandi quoad Protonotarios *ad instar Participantium* decreta sunt, a caeteris etiam Romanae Curiae Praelatis, quibus ex Constitutionibus aliisve specialibus Indultis Apostolicis privilegium Pontificalium competat, erunt ad amussim servanda. Si qui vero Praelati et Praelatorum Collegia amplioribus hac in re praerogativis se aucta fuisse arbitrentur, peculiaria sua jura in Sacrorum Rituum Congregationem deducant, ut quod e canonicarum Sanctionum praescripto visum fuerit, opportune decernatur.

XXIII. Cum autem intra privilegia a Romanis Pontificibus nonnulla Cathedralium aliarumve Insignium Ecclesiarum extra Urbem Capitula decorata fuerunt, illud quoque fuerit identidem concessum, ut praedictarum Ecclesiarum Canonici titulo gaudeant Protonotariorum *ad instar Participantium*; attente perpendant istiusmodi Capitula ex nudo hoc titulo singulis Canonicis Pontificia benignitate tributo, minime deduci posse privilegia quoque ipsis indulta fuisse eorumdem Protonotariorum propria, sed juxta regulam a sacra Rituum Congregatione in generali Decreto diei 27. Aprilis 1818. traditam et a Sa. mem. Pio VII Idibus Decembris ejusdem anni in Constitutione „*Cum innumeri*“ confirmatam, meminerint „Leges et conditiones in Apostolicis Indultis praefinitas, accurate diligenterque servandas „neque ulli fas esse concessionis limites pro suo arbitrio praetergredi, vel in Romana „Curia id genus Insignia deferre, vel sibi singulatim et extra Collegii functiones attributa „existimare, quae corpori tantummodo sunt collata.“

XXIV. Caeterum, praedicta Congregatio particularis, hoc Decreto nihil detractum voluit de juribus, privilegiis et exemptionibus Collegio Protonotariorum Participantium juxta Constitutiones Apostolicas, ac praesertim juxta Litteras in forma Brevis „*Quamvis peculiares facultates*“ die 9. Februarii 1853. datas quoquomodo spectantibus.

Nos igitur, qui certum ordinem in omnibus servari sinceris desideramus affectibus, praemissa omnia et singula a praefata Congregatione digesta atque statuta, Apostolica Auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, eaque veluti Motu proprio certa scientia ac de Apostolicae Potestatis plenitudine constituimus, ordinamus atque sancimus, decernentes praesentes Litteras etiam ex eo, quod in praemissis et circa praemissa jus vel interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, vocati et auditi non fuerint, nec eis consenserint, ab omnibus ad quos nunc spectat et in futurum spectabit, perpetuo et inviolabiliter observari debere; easdemque nullo umquam tempore, ex quavis causa quantumvis juridica privilegiata, ac ex quovis capite, colore et praetextu de Subreptionis vel Obreptionis ac nullitatis vitio seu intentionis Nostrae aliove quolibet etiam substantiali defectu, notari, impugnari, aut adversus illas oris aperitionem vel aliud juris, facti vel gratiae remedium intentari posse; sed eas semper et perpetuo validas et efficace existere suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere;

Sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios vel Delegatos quavis auctoritate et potestate fungentes, seu honore, praeminentia ac dignitate fulgentes, etiam causarum curae Camerae Apostolicae Auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, Vice-Legatos atque Apostolicae Sedis Nuncios, sublata eis et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi et interpretandi facultate, judicari et definiri etiam debere, ac irritum quoque et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra et Cancellariae Apostolicae regula „*De jure quaesito non tollendo*“ ac quibusvis specialibus vel generalibus Apostolicis Constitutionibus atque privilegiis, gratiis et indultis, etiam confirmatione Apostolica vel quavis alia firmitate roboratis, atque litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis clausulis et decretis, quibusvis Capitulis, Collegiis ac etiam peculiaribus personis, quacumque ecclesiastica aut mundana Dignitate fulgentibus, quamtumvis specifica et individua mentione dignis, quocumque tempore concessis, nec non quibusvis consuetudinibus etiam immemorabilibus: quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret; illorum tenores ac si verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata praesentibus inserti forent, pro expressis habentes, ad praemissorum omnium et singulorum effectum consequendum, latissime et plenissime ac specialiter et expresse de Apostolicae potestatis plenitudine Motu pari derogamus ac derogatum esse volumus, caeterisque in contrarium quomodolibet facientibus quibuscumque.

Volumus autem quod praesentium Litterarum transumptis etiam impressis, manu tamen alicujus Notarii publici subscriptis et Sigillo alicujus personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio et extra illud adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae confirmationis, approbationis, constitutionis, ordinationis, sanctionis, decreti, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum Ejus, se noverit, incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, IV. Kalendas Septembris Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Octingentesimo Septuagesimo Secundo.

Pontificatus Nostri Anno Vigesimo Septimo.

F. CARD. ASQUINIUS.

C. GORI SUBDATARIUS

VISA

DE CURIA J. DE AQUILA E VICECOMITIBUS.

Loco † Plumbi.

I. CUGNONIUS.

Reg. in Secretaria Brevium.

Nr. 4578.

Notificantur Ven. Clero in sequentibus presbyteri illi, qui consociationi reciprocarum precum pro felici morte et salute animae post mortem feliciter consequendam inde a 7. Decembris 1871. usque ad hodiernam diem nomen dederunt, nec non illi, qui ex eadem consociatione in hoc temporis spatio ad aeternitatem vocati fuerunt.

1. Bobek Andreas.
2. Bobiński Josephus.
3. Bryndza Antonius—Expositus in Nagoszyn.
4. Ciszek Petrus.
5. Dobrzański Ladislaus.
6. Dudzik Carolus.
7. Dylski Stanislaus.
8. Fąferko Carolus.
9. Florczyk Vincentius.
10. Grabowski Josephus.
11. Grzybczyk Antonius.
12. Guzdrewicz Josephus.
13. Hamerlak Josephus.
14. Jasica Valentinus.
15. Karczyński Ladislaus — Curatus in Strzelce Wielkie.
16. Karnasiewicz Antonius.
17. Kapturkiewicz Antonius.
18. Kasprzak Josephus — Dr. et Professor S. Theologiae.
19. Krupiński Simeon.
20. Kosecki Stephanus.
21. Kondelewicz Andreas.
22. Kuczek Josephus.
23. Kuziński Josephus.
24. Matura Jacobus—Cooperator in Wieprz.
25. Niemiec Andreas.
26. Rudnicki Andreas.
27. Sablik Ignatius.
28. Skopiński Mathias.
29. Sopata Michaël.
30. Szczurkowski Adalbertus.
31. Twardowski Stanislaus.
32. Warmuz Mathias
33. Wirmański Joannes Chr.
34. Żabiński Ignatius.
35. Zając Andreas.
36. Zych Jacobus.
37. Żyła Mathias—Vicarius Cathedralis.

Mortui vero sunt:

1. Celarski Ferdinandus—Curatus in Pilzno.
2. Dziubasik Joannes—Curatus in Żywiec.
3. Grzynowicz Antonius—Curatus in Zassów.
4. Heer Antonius—Curatus in Maków.
5. Kucharski Paulus—Deficiens pensionatus.
6. Lipka Martinus—Curatus in Uście Solne.
7. Rokicki Valentinus—Curatus Neoforiensis.
8. Stramski Josephus—Deficiens pensionatus.
9. Marold Theodor.—Curatus in Rzezawa.
10. Mrożek Joannes—Curatus in Uszew.

Pro quibus ab in vita existentibus consodalibus Sacrificum Missae persolvendum est.

Tarnoviae die 31. Decembris 1872.

Nr. 286

W kurendzie XIX. z r. 1871. poleciliśmy W. Duchowieństwu do prenumerowania dzieło pod tytułem: „Psałterz czyli księga Psalmów, które Najprzew. ks. Franciszek Pawłowski, scholastyk kapituły Przemyskiéj komentarzem objaśnił.

Obecnie wyszedł już z druku III. tom tego pięknego dzieła, zawierający psalmy od LXXX. włącznie do CXVII. Cieszylibyśmy się, gdyby to pożyteczne dzieło w ręku każdego księdza znajdować się mogło Dostać i zapisać je można albo u samego autora, lub też w księgarni dzieł katolickich u WP. Władysława Jaworskiego w Krakowie.

Z Konzystorza Biskupiego.

W Tarnowie 20. Stycznia 1873.

Nr. 416.

In nexu cum Nostra publicatione in Cur. I. ex 1873. sub Nr. 4276. intuitu colligendi Alumnatici in dioecesi, sequens adhuc normale notificatur:

Należytości alumnatyku, które w skutek przedsięwziętych obrachunków z funduszu religijnego wypłacane być mają, asygnowane zostaną zapewne odtąd bez wyjątku Przewielebnemu Konzystorzowi w celu doręczenia odnośnych kwot kasie seminaryalnéj. W każdym razie jednak zechce Przewielebny Konzystorz zawiadomić o tem dotyczący urząd dziekański w celu sprostowania odnośnych zapisków dekanalnych.

Lwów dnia 14. Stycznia 1873. L. 55829.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 1. Martii 1873.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Cyprianus Netuschill,

Cancellarius.

Tarnoviae 1873. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistorii.